

08.02.2021

SİRKÜLER 2021/17: 7263 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la Ar-Ge Teşvikleri Konusunda Yapılan Değişiklikler

3 Şubat 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7263 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la;

- Ar-ge faaliyetlerinin desteklenmesine ve teşvikine yönelik olarak 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’da,
- Elektronik ve yazılım alanındaki gelişme ve imkanlardan resmi işlemlerde daha fazla yararlanılarak bürokrasinin azaltılması ve işlemlerin hızlandırılmasına yönelik olarak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu, 5124 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6750 sayılı Ticari İşletmelerde Taşınır Rehni Kanunu’nda değişiklikler yapılmıştır.

Kanunla ayrıca bunlar dışında da bazı kanunlarda değişiklikler yapılmış olup, sirkülerimizde kanunla Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesine ve teşvikine yönelik olarak 4691 sayılı ve 5746 sayılı Kanunlarda Yapılan değişikliklere izleyen bölümlerde yer verilmiştir.

1- 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

1.1- 4691 Sayılı Kanun’un 1. Maddesinde Yapılan Değişiklik:

77 sayılı Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Kurulmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname’nin yürürlükten kaldırılmış olması dolayısıyla, adı geçen Kurul’a maddede yapılan atıf madde metninden çıkarılmıştır.

1.2-4691 sayılı Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 3. Maddesindeki Değişiklikler:

“Kuluçka Merkezi (İnkübatör)” tanımı değiştirilmiştir. 4691 sayılı Kanunun 5. Maddesindeki değişiklik ile teknoloji bölgesi dışında kuluçka merkezi kurulmasına imkan tanındığından, kuluçka merkezinin tanımı da buna uyum maksadıyla değiştirilmiştir. Buna göre, *“Kuluçka Merkezi (İnkübatör)” özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimcilere bölge içinde veya dışında ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapıları ifade etmektedir.*

3. Maddenin önceki halinde “ee” bendinde “Temel Bilimler” tanımına yer verilmişken, Kanun gerekçesinde belirtildiği üzere, temel bilimleri tanımı yalnızca fizik, kimya, biyoloji ve matematik bölümleri olarak belirtilmekle birlikte bu bölümler günümüz ihtiyaçlarına yönelik olarak isim ve içerik değiştirebilmekte ve benzeri alanlar eklenebilmektedir. Bu nedenle söz konusu dinamik yapıya uyum sağlamak, olası karışıklıkların önüne geçmek ve destek kapsamını benzer alanlarda genişletebilme adına bu ibare yerine “desteklenecek programlar” ibaresi kullanılarak aşağıdaki şekilde tanımlanmış ve

Kanunun diğer maddelerinde de “temel bilimler” ibareleri “desteklenecek programlar” olarak değiştirilmiştir.

“ee) Desteklenecek Programlar: Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programları ile Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça belirlenecek diğer programlar,”

3. maddeye ayrıca aşağıdaki bentler halinde yeni tanımlar eklenmiştir. Buna göre;

“ff) Kuluçka Girişimcisi: Kuluçka merkezlerinde yer alan AR-GE, teknolojik yenilik, yazılım ve tasarım faaliyetlerinde bulunan ve nitelikleri ve bu merkezlerde bulunabilecekleri süre Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen erken aşama girişimcileri,

gg) AR-GE Binası: Bölgelerde AR-GE, tasarım ve yenilik faaliyeti yürüten girişimcilere tahsis edilecek ofislerin, ortak alanların ve Bölge hizmetlerinin sunulması ile ilgili birimlerin yer aldığı yapıyı,

hh) Atölye: Girişimciler tarafından AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan makine ve ekipmanların bulunduğu yapıyı ya da alanı,

ıı) Stajyer: Yükseköğretim Kurulunca yükseköğretim kurumlarında veya Milli Eğitim Bakanlığınca mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında verilmesi uygun görülen her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında, öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışların geliştirilmesi, sektörün tanınması, iş hayatına uyum, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmek amacıyla işletmelerde mesleki çalışma yapan öğrencileri”

ifade etmektedir.

1.3- 4691 Sayılı Kanunun “Kuruluş” Başlıklı 4. Maddesindeki Değişiklikler:

Değerlendirme Kurulu’na iştirak eden kurumların isimlerinin güncellenmesi ve Kurul’a iştirak edecek kuruluş sayısının artırılmasına ilişkindir. Ayrıca, Cumhurbaşkanı’na var olan Bölge kuruluşu ile Bölgeye ek alan katılmasına ya da Bölge sınırı değişikliği yetkilerine ilave olarak Bölgenin iptali yetkisi verilmiştir.

1.4- 4691 Sayılı Kanun’un “Yönetici Şirket” Başlıklı 5. Maddesindeki Değişiklikler:

Bölge yönetici şirketinin Kanun’un amacına ve Kanunda belirtilen yükümlülüklerle uygun faaliyet göstermesini temin için **yönetici şirketin kuruluş esas sözleşmesi ile bu esas sözleşmede yapılacak değişikliklerde** Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (**Bakanlık**) izni şartı getirilmiştir.

Maddeye eklenen yeni bir fıkra ile Bakanlıkça belirlenecek şartlar çerçevesinde **Teknokent alanları dışında kuluçka merkezleri oluşturulmasına imkan sağlanmıştır.**

Maddeye eklenen diğer bir fıkra ile, teknokentte işyeri açacak girişimcilerin diğer ilgili idarelerden alması gereken **işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının Bakanlık il müdürlükleri tarafından düzenlenmesi** ve denetlenmesi imkanı sağlanmıştır.

Ayrıca, yapılan eklemelerle,

- Bölge alanında mücbir sebep halleri dışında faaliyetlerin bir yıl durması halinde Cumhurbaşkanı’nın söz konusu alanın ilanına ilişkin kararının, hüküm ve sonuçları ile birlikte ortadan kalkacağı,

- Bölgede faaliyet gösteren girişimcilerin projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yönetmelikle belirlenen şartlar dahilinde yeni bir proje sunmamaları ve ilgili mevzuat çerçevesinde yönetici şirkete iletmekle yükümlü oldukları bilgi ve belgeleri süresinde iletmemeleri halinde, sözleşmelerinin fesholunmuş sayılacağı, feshin tahliye nedeni olduğu,

Madde metnine eklenmiştir.

1.5- 4691 Sayılı Kanun'un "Destek Ve Muafiyetler" Başlıklı 8. Maddesinde Yapılan Değişiklikler:

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, teknoparklara yapılaşma için verilen desteğin yanısıra, **Ar-Ge binası, atölye, makine, ekipman yazılımlara yönelik desteklerin de verilebilmesine** imkan sağlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, **yönetici şirketlerde** kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofisi hizmetlerinde istihdam edilen Ar-Ge personeli dışındaki **"desteklenecek program alanlarından" mezunlarına da ücret desteği verilmesine imkan sağlanmıştır.**

Maddeye eklenen yeni fıkralar ile;

- Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan **doktora öğrencisi Ar-Ge personel istihdam** eden girişimcilere iki yıl süreyle Bakanlıkça destek verilebilecektir.
- Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan ve **stajyer istihdam eden** firmalara Bakanlıkça belirlenen şartlarla destek verilebilecektir.

1.6- 4691 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek 3. Madde İle 1.000.000 TL Ve Üstünde Kazanç İstisnasından Faydalanan Teknokent Firmalarına İstisna Kazançlarının %2'si Oranında Fon Ayırma Zorunluluğu Getirilmiştir:

Teknokentlerde yıllık olarak 1.000.000 TL ve üstünde kazanç istisnasından faydalanan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine **istisnadan yararlanan kazançlarının yüzde ikisi oranındaki** kazanç tutarlarını aşağıdaki alanlarda kullanılmak üzere bilançolarının pasifinde geçici bir fon hesabına alma mecburiyeti getirilmiştir. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar;

- Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınmasında veya,
- Girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması

Şart kılınmıştır.

- Hesaplanacak yüzde iki oranındaki tutar yıllık bazda 20.000.000 TL ile sınırlı olup, bu tutarı aşması halinde aşan kısmın ayrılma mecburiyeti yoktur.
- Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar belirtilen girişimcilere yatırımda kullanılmaması (aktarılmaması) durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançlar tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemeyecek olup, bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın tarh edilecektir.

1.7- Teknokentlerde Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnasını Düzenleyen Geçici 2. Maddedeki Değişiklikler

- **Teknokent Vergi İstisnalarının süresi 31/12/2023 tarihinden 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmıştır.**

Yönetici şirketlerin bu Kanun uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar ile Bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu Bölgedeki yazılım, tasarım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançların gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmesine dair süre 31/12/2023 tarihinden 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmıştır.

- **Çalışanların Ücretlerinde Uygulanan Vergi İstisnasının Uygulama Şekli Değiştirilmiştir**

Bölgede çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin ücretleri mevcut uygulamada her türlü vergiden istisnadır. Yapılan değişikliğe göre bölgede çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden gelir vergisi hesaplanacak, bu vergiden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra kalan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilecektir. Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlara ise damga vergisi istisnası uygulanmasına devam edilecektir. Böylece çalışanların ücretlerinde gelir vergisi istisna uygulaması kaldırılarak 5746 sayılı Kanun uygulamasında olduğu gibi istisna işveren teşvikine dönüştürülmüştür.

- **Toplam personel sayısı on beşe kadar olan Bölge firmalarında Gelir vergisi istisnası ve sigorta primi teşvikinden yararlanacak destek personel sayısı Ar-Ge ve tasarım personel sayısını %20'sine çıkarılmıştır**

Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personeli sayısı, AR-GE ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşamayacağına dair mevcut hüküm değiştirilmemekle birlikte, toplam personel sayısı on beşe kadar olan Bölge firmaları için bu oranın yüzde yirmi olarak uygulanacağı şeklinde ekleme yapılmıştır.

- **Doktora ve yüksek lisans yapan Ar-Ge Personelinin Bölge Dışı Ücretlerinin Stopaj Teşviki için asgari bir yıl Teknokentte çalışmış olma şartı kaldırılmıştır**

Teknokentlerde yer alan işletmelerde çalışan ve yüksek lisans veya doktora yapan Ar-Ge ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yıl, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere teknokent dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerinin gelir vergisi stopaj teşviki kapsamında değerlendirilebilmesi için bölgede yer alan işletmelerde en az bir yıl çalışma şartı kaldırılmıştır.

- **Bölgede yer alan işletmelerde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla Ar-Ge personelin Bölgedeki işinden bağımsız bölge dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir**

Mevcut düzenlemede bölgede yer alan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve tasarım personelinin bu Bölgelerde yürüttüğü **projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla**, proje kapsamındaki faaliyetlerin bir kısmının Bölge dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda Bölge dışındaki bu faaliyetlere ilişkin ücretlerine gelir vergisi istisnası uygulanmaktaydı. Yapılan düzenlemeyle **buna ilave olarak** bölgede yer alan işletmelerde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin **yüzde yirmisini aşmamak** kaydıyla ilgili personelin Bölge dışında geçirdikleri süreler (**bölgedeki işinden bağımsız çalışma süreleri**) de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir.

1.8- 4691 Sayılı Kanunun Gelir Ve Kurumlar Vergisi Mükellefleri Tarafından Teknokentlerde Faaliyet Gösterenlere Sağlanan Proje Finansmanı Şeklindeki Sermaye Destekleri Konusundaki Geçici 4. Maddesinde Yapılan Değişiklikler:

- Gelir ve Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından teknokentlerde faaliyet gösterenlere sağlanan **proje finansmanı şeklindeki sermaye destekleri** dolayısıyla uygulanan vergi indiriminin geçerlik süresi 31/12/2023 tarihinden **31/12/2028 tarihine** kadar uzatılmıştır.
- Sağlanan finansman desteğinin “Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerinin finansmanında kullanılmak üzere” Teknokenlerde faaliyet gösteren firmalara verilme şartı kaldırılmış olup, desteğin 4691 sayılı Teknokent kanunu kapsamındaki projelerin finansmanında kullanılmak üzere verilmesi yeterli görülmüştür.
- Bu maddeye istinaden Gelir Vergisi Kanunu’nun 89 uncu maddesi ve Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilecek indirimin azami tutarı 500.000 TL’den **1.000.000 TL’ye arttırılmıştır.**
- Sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da tamamen geri alınması halinde indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecektir.

2- 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

2.1- 5746 sayılı Kanun’un “Tanımlar Başlıklı 2. Maddesinde Yapılan Değişiklikler

Maddenin önceki halinde “o” bendinde “Temel Bilimler” tanımına yer verilmişken, Kanun gerekçesinde belirtildiği üzere, temel bilimler tanımı yalnızca fizik, kimya, biyoloji ve matematik bölümleri olarak belirtilmekle birlikte bu bölümler günümüz ihtiyaçlarına yönelik olarak isim ve içerik değiştirebilmekte ve benzeri alanlar eklenebilmektedir. Bu nedenle söz konusu dinamik yapıya uyum sağlamak, olası karışıklıkların önüne geçmek ve destek kapsamını benzer alanlarda genişletebilme adına tanım aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve Kanunun diğer maddelerinde de “temel bilimler” ibareleri “desteklenecek programlar” olarak değiştirilmiştir.

“o) Desteklenecek programlar: Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programları ile Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça belirlenecek diğer programları,”
ifade eder.

2.2- 5746 Sayılı Kanun’un “İndirim, İstisna, Destek Ve Teşvik Unsurları” Başlıklı 3. Maddesinde Yapılan Değişiklikler

- Halen tebliğ düzenlemesi uyarınca Ar-Ge çalışanlarının ücretlerinde verginin tahakkuk ettirilerek verilen muhtasar beyanname üzerinden terkin edilmesi şeklindeki teşvik uygulaması değişiklik ile yasa maddesine de işlenmiştir.
- Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere merkez dışında geçirdiği

sürelerle ilişkin ücretlerin gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanmaları için Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde bir yıldır çalışma şartı kaldırılmıştır.

- Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde doktora mezunu personelin üniversitelerde Ar-Ge ve yenilik alanında ders vermesi veya Ar-Ge ve tasarım personelinin teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan girişimcilere mentorluk yapması durumunda haftalık 8 saati aşmamak şartıyla, bu çalışmalarını da gelir vergisi stopajı teşvikinden kapsamında değerlendirilecektir.
- Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla ilgili personelin bu merkezler dışında merkezdeki işlerinden bağımsız işlerde geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir. Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir. Değişiklik öncesinde Türk Tasarım Danışma Konseyinin önerileri doğrultusunda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen kriterleri haiz tasarım yarışmalarında sergilenen tasarımların tescil giderleri Bakanlık'ça geri ödemesiz olarak desteklenebilecek iken, desteklenecek giderlerin tescil gideri olma şartı kaldırılmıştır.
- Maddeye “**Girişim sermayesi desteği**” olarak 13. Fıkra eklenmiştir. Buna göre, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinden teknoloji, teknolojik üretim ve yenilik faaliyetlerini desteklemek amacıyla girişim sermayesi fonlarına destek bütçesi aktarılabilir.

Girişim sermayesi desteği kapsamında kaynakların aktarıldığı girişim sermayesi fonlarından ya da bu fonların yatırım yaptığı fonların yatırımlarından yararlanan şirketlere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmayan kısmı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

Bu kapsamda yapılacak indirim tutarı yıllık 1.000.000 Türk lirasını aşamayacaktır.

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından girişim sermayesi yoluyla destek almış firmalara sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da geri alınması halinde zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş sayılacaktır

- **Ar-Ge İndiriminden Yararlanan Kurumlar Vergisi Mükelleflerine Fon Ayırma Zorunluluğu Getirilmiştir:** Maddeye eklenen 14. Fıkraya göre, 1/1/2022 tarihinden itibaren yıllık beyanname üzerinden yararlanılan Ar-Ge indirim tutarı 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılacaktır. Buna göre;
 - Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır.
 - Bu tutarın, geçici hesabın oluşturduğu yılın sonuna kadar; Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya Girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da
 - 4691 sayılı Teknokent Kanunu kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır.
 - Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, 5746 sayılı Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden indirim konusu yapılan tutarın yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan Ar-Ge indirimine konu edilemeyecektir ve tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın tarh edilecektir. Cumhurbaşkanı bu

fıkra da yer alan tutar ve oranları birlikte ya da ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye, beş katına kadar artırmaya yetkilidir.

3- 5746 Sayılı Kanun’un Yürürlük Süresi 31/12/2023 Tarihinden 31/12/2028 Tarihine Kadar Uzatılmıştır.

5746 sayılı Kanun’un “Yürürlük” başlıklı 6. Maddesinde yapılan değişiklik ile yürürlük süresi 31/12/2023 tarihinden 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmıştır.